

مکتبہ علمیہ

۱۹ نجی سنہ

جزو، عدد : ۹۱

سنہ ۱۳۱۷

اميل زولا

[مابعد عن جزؤ: ۹۰]

بوندە قەرمان وقعه اولان قادىن « پلاسسانك تىخىرى » رومانىدە خانەسىنى احراق ايدىن مېنون فرانسىۋانك ھىشېرەسى ھەن مۇرە Hélené Mouret ايدى . ھەن ماركسلىدە زىكىن تاجر غران ژان ايله تاهل ايتىش ۋەزىجىك ۋەفائىدىن سىكرە اون بر ياشىنىدە كى كرىمەسى ژان Jeanne ايله يارسە گلەرك تروقادرو جوارىدە اقامت ايتىش ايدى . بورادە برفاجمە صىمبەنك نىقطة مركزىەسى اۆلىش ۋېك زىادە متأثر ۋە حساس اولان ژان گذران وقعه ائىلىنىدە فوت اۆلىش ايدى .

بىر مقياس صحىح مەمارانە ايله تەقسىم اۆلىنىش بولخى نىقطة نظرىدىن رومان بىنظىردىر . كىتاب بىش قىسمە ، ھەرقىسم بىش فەصلە مەقسەم اۆلۈب ، ھەرقىسم بىش فەصلە پارىك بىر تەرىف ۋە تەسۋىرىنى مەتۋى بولنور . بۇ تەرىفىات مەنظرە ، مەطابقت ، موافقت ۋە نىقطة نظرىدىن تەسۋىر بىنظىر اۋستادانەن عبارت . بوندىن بىشقە كىتابە بىرە رۇغۇن ماقارۇ شىجرە انىسالى علاۋە ايلدى . زولانك بۇ علاۋەدىن مەقسەدى شىجرە انىسالى ھەرقىسم خىتام بولدىقە اشخاسنى بىر بىرە علاۋە ايدىرك ۋە جۈدە كىتوردىكى كى مۇخرأ ۋەقە اۆلەبىلە جىك براعتراضك اۋگنە سە چىكىمك ايدى . بۇ شىجرە انىسال قەلمىە دۈقتۈر باسقىمال رومانىك خاتمەنىدە جىزۋى تەدىلاتە اۋغرا مەقدەدر . فقط

بویله عظیم بر مساعی نك اوتەسەندە بریسەندە اوفاق تەك بعض تعديلاتك وقوعی هیچ بروقتە بر حیرتی موجب اۆلەماز . هیئت عمومی اعتباری ایله دائماً مسلك متخذه وشجره انسانه صادق قالمشدرکه . کتابری ، زۆلانك هدف آمائی بیلەرك نصل بر مساعیده بولغش اولدیفنی ارانه وانبات ایدرلر . فقط بۆنی تعقیب ایدن رومان ایله زۆلا بر مؤاخذه شدیده اوغرامشدر .

بۇرومان ایسه زۆلانك مالک اجنبیده (آسقوموآرا) دن ده زیادە شهرتشار اولسنه خادم اولان « نانا » ایدی که ، زۆلانك اخلاق نقطه نظرندن پك شدید مهاجمه مصاب اولسنی انتاج ایش و کتابك ترجمه سی بعض حکومتلر طرفندن تحت ممنوعیتە آلمشدر . معافیە بوندن زیادە جدی بر کتاب اۆلەماز ، حقیقت نه قدر جدی اۆلەبیلورسه بۇه اوقدر جدیدر ، آسقوموآری مطالعه ایدنلر جدیت نقطه نظرندن بونك آکا قات قات فائق اولدیفنی شهسز اعتراف ایدرلر . بدیخت زروەك کریمه سی اولان نانا ، موجودیت محرومیتکارانه نك ایجاباتندن اۆلەرق ، سواق سپورکه لگندن اعتباراً مجوهرات ایله مزین برکار خانم آره سنده بولان هر بر قدمه سفالت ومذلتده پرده بیروانه معاشرتله فاجع بر صورتده وفات ایدن زوالی والدەسك انتقامی یدی مثلی آلمشدر . عاقبت فیستولدن Pustule اولنجیه قدر حیاتنده داره انسیتته تقرب ایدن بالجله عالی وادانی ، شیخ وشاهی سوروکلیهرك توزه ، چاموره بولایوب تلویث ایلشدر . — فقط شوراسی ده شایان اخطاردرکه ، عاقبتی لادام اوقالمیاکی بر فاجعه هائله انگیزه منجر اولیور . چونکه بۇ خصوصده زۆلا پك جدیدر .

زۆلا ، حکایات اخلاقده ، (دوچار انفساخ اولمش ایکنجی ایمپراطورلق ایله مقربانی ایچون بر جلد) تخصیص ایتك لزومنی بدایتدن اعتباراً حس ایلکده ایدی . بۇعالمه دار نقصان وقوف ومعلوماتدن طولانی بوکا تشبث فوق العاده مشکل ایدی . زۆلانك بۇعالمه دار مشهوداتی حیات قبطیانەسی زمانه مصادف اولدیفنی جهتله حقایق تاریخیه کفایت ایدهجك مرتبه ده دگل ایدی . بۇ خصوصده نه بولده وثایق جمع وتلفیق ایللی؟ ائک اول فلو برک خانەسندە کسب معارفه ایلدیگی بر اختیاره

مراجعت ایلدی . نوطه دفتری الده اولدینی حالده قافه آنغلهده ساعتلرجه قارشوسنده اؤتورورق مومی الیهک خاطرات قدیمه سی استماع ایلرو ائک عادی تفرعاتنه دائر استیضاحاتده بولور ایدی . وقتیه ایکنجی امیراطورلغاک مقررین مشهوره سندن برینی زیارت ایدرک خانه سی باشند آشانیه قدر بر نظر موشکافانه ایله تدقیق ایلشدر . اؤ زمانلرده پک بارلاق اولان بر جمعیه بالواسطه کندیسینی دعوت ایدیرمک ، الده قورشون قلم ودفتر ایله ائک اهمیتسز مواد حقننده بیله استیضاحاتده بولغمشدر . هیچ بروقنده ، هیچ بر شخص ، ائک قولای مواد اوزرینه زولا کبی برج دیت شدیده ایله تدقیقانه بولغامشدر .

معلومات فیهده نصل بر جدیت ابراز ایتش ایسه اؤ زمانلر یازمش اولدینی مکتوبلردهده اؤجدیتدن اصلا آیرلامشدرک . مکاتیب مجوٹ عنھادن مستخرج بعض فقراتی بر وجه آتی قید ایتمگی مناسب عد ایلدک . بر دوستنه یازمش اولدینی مکتوبده شؤ سوزلر مندرجدر : « اشخاصه مناسب برر اسم بولمق ایچون تمام اوچ کون اوغراشدم ؛ اسملردن بعضیلری حقیقت حالده پک موافقدر . » بر دفعه تأمل ایدلمی ، موافق اسم بولمق ایچون اوچ کون اشتغال ! بر بشقه مکتوبنده : « یاریشکی بازار کونی کیدوب آت یازیشلرینی تماشا ایتمکه مجبورم » دیمشدر . چونکه نانا آت یاریشلرنده بولنور . طوغریسی عالم تنھانیده یاشامقده اولان بر ذات ایچون بونلر بر مشغله لطیفه دگلدر . بر بشقه مکتوبده : « عربہ انشائنه دائر معلومات لازمهیه دسترس اؤله بیله جگمی هیچ امید ایتموردم ، زیرا دفعائله تھی دست اؤلهرق عودنه مجبور اولمش ایدم . مواد عادییه دائر استحصال معلومات ایله نلک نه قدر مشکل اولدینی تصوّر ایدم مرسکڑ . اگر بوکا - وخصوصیه تاندم Tandem دینلان عربلره - دائر برشی ایشیدیرسه کڑ رجا ایدرم بگا یازکڑ . بن بو تعبیری استعمال ایتدم ، فقط سنرک اخطار کڑه نظر آفسا یازدم ظن ایدرم . بو نوع عربلرک (واغونلرک) اصل طوغری اسمی ندر ؟ تاندم می . - برشی ده ! نظر دقتی پک جلب ایتماک شرطیه ، غراند اوتلک اوست قاتلرنده بولواری کوره بیله جک اؤطه اؤلوب اولدینی ومنظره لرینک نه یولده اولدینی آکلایه بیلورسکڑ ؟ مع مافیه

[illegible]

ایشته زولا ۱۸۷۸ سنهسی نانانک جرچومسنى (تاسلاغنى) اکمال ایتدکن.
صکړه ۱۸۷۹ سنهسی ایلک بهارنده معتاد منظمی وجهله یازمغه باشلادی. هر دفعه
سنده ۴۰ الی ۵۳ صحیفه اولق اوزره هر آی اون درت گون تمهادیاً رومان یازار
و آنک قسم متبایسنی وولتر غزتمسی ایچون دوام مؤاخذاتی ایله بر پترسبورغ
رساله' موقوتنسی ایچون یازمجنی مقاله' شهریه حصر ایلر ایدی. اولول نهایتده،

مستخرجانه یازمق شرطیه، یدی فصل یعنی کتابک نصفی اکال ایتش ایدی .
بوصرمده وواتر غزیه سنک محرری رومانک تفرقه سنی رجا، زقوله بورجایی قبول
ایلدی . فقط بورجایی قبول ایستدیگندن طولانی جزئی زمان صکره نادم اولدی،
چونکه مساعی ساکنانه سی اخلاص ایدلدی .

و قلاتر غزیه سی هان بؤ حوادث ایله یارسی طولدردی ، اوتیه بری به دیوارله
یافتلهر بایشیدیرلدی، یوزلرجه خذله طوبلانهرق یا منفرداً و یا مجتمعاً قاز یوروشی
ایله بولوارلری هر طرفی طولاشهرق نعره آتمده و هر هانگی جانبه اولورسه
اؤلسون توجیه ایدیلان نظره غایت ایری یازو ایله یازمش ! Lest Nana ترکیبه
تعلق ایتلکده ایدی . بوندن بشقه هنوز کتابی گورمهدن مندرجات محتمله سنه دار
غزیه لک مطالعات و مناقشات کرامت فروشانه لری خلقک مراقفی پک زیاده جلب
ایده رک تدریجاً عدت عصیه درجه سنه ایصال ایدلدی، افکار عامه نی استیلا ایدن
بؤ شدتلی مراق فورطنه سینک عظیم طالع لری اوافق تپه لری آشهرق « مەدان » ده
Médan ساکن اولان زولانک اوطه سنه فدر واصل اولدی . محرره ارسال
ایدیلان برجوق مکاتیبک برقمی ستایش ، قسم دیگری ذم و تقیحاتی محتوی
کیمیسی ادیبانه ، کیمیسی پک عامیانه یازمش ایدی . سوریارله غزیه ، رساله محررلری
کتابی تفرقه ایلگی تکلیف ورجا ایتلکده ایدیلر . بونکله برابر کتاب هنوز ناتمام،
یالکز نصفی یازمش ایدی . بواحوالک (ایپوقوندیریق) اولان مؤلفه نه یوله اجرایی
تأثیر ایله جگی تصویر ایدلمی . زولا شهرت ذاتیه سنه دار هیچ برشی گورمز،
ایشتمز ایسه دهها زیاده ممنون اولوردی . عاقبت کتاب ختام بولدی . زولا دوستلرندن
برینه « بوصباح نانانک صوگ کلمه سنی یازدم . آرتق نه یوله تلقی ایدیلورسه ایدلسون،
بنم آنک ایله ایشتم بیتدی » دیمشدر .

۱۸۸۰ سنه سی شباطنک اون بشنجی کونی نانا ساحه انتشاره وضع اولندی .
موفقیت بر درجه خارق العاده ایدی . کتاب نشرندن آیلرجه مقدم شارپانتیه
تزدنده سپارشلر تراکم ایتش ایدی . ایلک دفعه سنده کتاب اللی طبع یعنی ۵۵۰۰۰
نسخه بردن طبع اولندی و عین گونده شارپانتیه مطبعه به خبره کوندردک ممکن اولدینی

قدر سرعتله اون طبع (يعنى ۱۰ بيش نيمه) دها سپارش ايلدى. بؤموقفيت مدهشه كتابك حاوى اولدينى صنعتدن نشأت ايتامشدر، فقط بؤيله اولماسندهكى قصورده مؤلفه راجع دگدر.

II گلهجك رومان اصول متخذهسنه نظراً نصف درجه شدتلى اوله جق ايدى. زؤلا مه داندە ساكن اولدينى و يارسهدهده بر اقامتگاهى بولدينى جهتله نصل ايستره اويله يازە بيلوردى. فقط يارسك قارنى روماننده كى ليزا ماقاراك كرىمهسى بولن كه نو قهرمان وقعه اوله جنى جهتله رومانى اويله نصف درجهده شدتلى يازمق ممكن اولمئوردى.

زؤلا نوطه يايغه، ونايق طويلامغه، وقعه دوزمگه باشلادى. فقط بردرلو اويئوردى. جاني صيقيله رق بر بشقه وقت ينه چالشمق اوزره پلاقى يازيخانه سنك برگوزينه وضع ايلدى.

اؤزمانلر يك مابوس برحاله بولمئوردى. والدهسى ۱۸۸۰ تشرين اولنك اون يدنچى كوفى مه داندە وفات ايتمش ايدى. مومى اليها زوجنك وفاتسندن صكره اوتوز سنه دها عمر سورمش و زوجنك اكتساب شان و شهرت فكرينك اوغلى حقنده تماميله حصولياب اولدينى كورمرك حصه دار سعادتي اولمش ايدى. اوغلنك حيات قبطيانهسى عالمى كى ناخوش و بوندن بشقه غايت مراق انگيز و انديشناك زمانلرني كوردى كى كى، ينه آنك سايه سنده فوق العاده پارلاق دورينده كورمئشدر. فى الحقيقه اوغلنك اثر عظيم يئظيرينك موفقيتله ختام پذير اولدينى كورمئدى. حتى اوغلنك كئدى نامنه اولمق اوزره صووك جلدك ماقبلنده كى كتابنى يازدينى زمان كئديسى خيلى زماندن برى زير ترابده ساكن ايدى.

بر تصادف، مؤلفى يئگى بر فكره سوق ايلدى. فيغارو غزته سنه يازمش اولدينى بر مقاله ده (فرانسه نك طبقه متوسطه ده بولان نفوسنك اخلاق و عاداتنك برنسبت مترايده ده كسب خشونت و وحشت ايلديكى) ميدانه آتمش و بوگا سبب اصلى اوله رق ايچنده بولندقلرى (ميليو) ايله نقصان تربيه يي درميان ايلش ايدى. بو تجربيه يي بردفعه دها نظر تدقيقدن كچوردى كى زمان صنوف متوسطه اهلينك بر تاريخ مدنيتنى يازمق

و یا خود وقتیه ملتہ دائر آسومواردہ اولدینی گئی بارس بورژوازی عالمک هیئت
مجموعه آثارینک بر جزو لازم غیر مفارقتی تشکیل ایلدیلک فکری خاطرینه لایح
اولمشد.

کتابک چرچومسینی در حال بولمش ایدی. شوان زول سوقاغنده Rue Choiseuil
نردبانلری اوزرنده دیکلتمک ایچون صرهلری، نردبان خالیلرینی حاوی وقات
مدخللری مانوندن معمول بر بیسوک خانده بورژوازی روبره زانسانی Représentant
de Bourgeoisie موجر صفتیه اسکان ایتکده ایدی. محرق اقلان فرانسو آنک
اوغلی اوقتاو مؤره مجتمعاً برطام آلتنده اسکان ایتکده بک میال دگل ایدی. اصل
نقطه مرکزیه ویا اجتماعیهی ایسه صنوف متوسطه نك اسکان ایلدیگی کوزل خانه
تشکیل ایتکدر؛ ایشته مقصد اصلی بومحفل، بونک ساخته شمعشسینی، ریاکارلغنی،
فضائل ظاهریهسینی اینجه برستره ایله مستور مساوی و زرائل مختلفهسینی، احتیاجات
بیته نك تسویهسنه بدل پیدا ایدیلان آرایش ظاهریهسینی تصویر ایتک ایدی. ایشته
بوراده پیرانو چاله جق، خدمتچی قزلردن بحث اوله جق، برخانه نك هر درلو کوره
نکلری، سفالت و مذلتلری سرد ایدیله جکدر.

زولا بورومانه Pot-Bouille اسمنی ویردی که علی العاده عمارت قازانی
(قزغانی) ودها طوغری ترجمهسی (چوربا تجرهسی) دیمکدر. (بو بویک مندرجاتی
برنسبت و رابطه دن عاری اولوب اشخاص اصلیه میانده آنجق پک گوشک بر رابطه
ضروریه کشف ایدیله بیلور. محبان ادبیات ایچون شایان مطالعه بولغنی ایسه
زولانک واغتر بولنده کی طرز تحریری بالخاصه بؤاثرده پک بدیی نمایان اولمقدهدر.
بؤکتاب ۱۸۸۱ سنهسی غایهسنده موقع انتشاره چیقدی.

بؤ بویده اوقتاو مؤره نك مشغول بولندینی برتجارخانه دن بحث اولنورکه
اسمی سعادت نسوان au baigneur des dames در. آلمانلرایسه بونی «جنت نسوان»
ایله ترجمه ایتکده درلر. ایشته بؤ بیوک مغازه گلجهک رومانک عنوانی، نقطه
مرکزیهسینی تشکیل ایتکده در. جسیم، واسع تجارخانه لارک مسابقه سایهسنده اسکی
و صاغلام کوچک دکانلری باطیرمقدده اولملری اولجه بازار هالهلرنده اولدینی گئی

زقولا طرفسندن . معیشت حاضرہ ناک بر علامت فاروقہ مخصوصہ سی عد ایدلہ یکنندن
آریجہ بوٹکا بر جلد تخصیص ایتمکی مناسب کورہ مشدر . بناء علیہ زقولا صحت معتادہ سی
وجہلہ بوٹکا دائر جمع وثایقہ باشلا مشدر .

بۇ مەقسەد ئىچۈن پارسىدە دىئالوگ (اَوْ عَظِيمُ الْجَنَّةِ!) لۇور مەغازەسىنى، بۇن مارشەپى
زىيارەت ايلاشدر . صاحبدن اقشامە قدر اورادە قالدۇرۇق بۇ جەسەم مەغازە ناك هردلو
اخذ واعطاسنى نظر دقتدن كچورمشدر . صائيجلەر ، صائيجى قزلەر [معاشلىرىنى،
طعاملىرىنى، مەغازە صاحبنى ايله مناسبتلىرىنى، نصل او بودقلرىنى، نەدرلو زحمت كورد-
كارلىنى، نەوجھلە اگلندكلرىنى] برر برر سۇال ايدرك نوطة ايلاشدر . بۇ بيوك مەغازە
لوك يەقىندە بولغان كوچك دكان صاحبلىرى ايله گورشەرك آنلارك بۇهرشىنى
جذب وبلع ايدن بيوكلار حقندەكى تظلم وشكايتلىرىنى استماع ايلاشدر . بيوك مەغازە
لوك صاحبلىرىنە مراجعت ايدرك نەقدر بر قوۋە ماددىيە يعنى سرمايه ايله ايشە مباشرت
ايلدكلرتى ونەقدر كار قازانمقدە اولدقلرىنى آڭلامغە سعى ايلاشدر .

بۇ بىيوك مغازەلەردە اشيا وامتە ارسال ايدن قابىقە جيلره مراجعت ايله نه يولده معاملەلەندە بولدىقلىرىنى استفسار ايتىش و طب كىتابلارنىدە «میل سرقت» Cleptomanie دأر مطالعات و تدقیقاتدە بولغىش اولدىغى كېى صائىجى قىزلەر (هانكى اشيا ايله اوغرا- شەقىدن مەلۇم) و هانكىلەردىن مەنقەر اولدىقلىرىنى، هانكىلەرنىڭ قولاي ويا كوچ گلدېگىنى صورىقىلە برابر مغازە باجىرەلەرنىڭ اوكلارنىدە ساعىتلەرچە طورە رىق الكعادى تفرەتەنە وارنچە قەدر دىقەتەنە نۇطەلەر قىد اېلىشىدۇر

(ما بعدی نسخه تالیف)

آلما نجه دن مترجمی :

محمد رشیدی

